

Miskolci Egyetem
Bartók Béla Zeneművészeti Kar

Portfólió

Konzulens:
Ritter József DLA

Szerző:
Takács Balázs
(Gitártanár - OT 120)

2024

Tartalomjegyzék

BEVEZETÉS	3
I. A TANULÓ SZEMÉLYISÉGÉNEK FEJLESZTÉSE	5
Egy kiválasztott növendék jellemzése szakmai szempontból.....	5
II. A TANULÓI CSOPORTOK, KÖZÖSSÉGEK ALAKULÁSÁNAK FEJLESZTÉSE	7
Reflexió	8
III. A PEDAGÓGIAI FOLYAMAT TERVEZÉSE.....	10
Intézménybemutató	10
Reflexió	13
IV. A TANULÓK MŰVELTSÉGÉNEK, KÉSZSÉGEINEK ÉS KÉPESSÉGEINEK FEJLESZTÉSÉ A TUDÁS FELHASZNÁLÁSÁVAL	14
Saját készítésű taneszköz bemutatása	14
Reflexió	16
V. AZ EGÉSZ ÉLETEN ÁT TARTÓ TANULÁST MEGALAPOZÓ KOMPETENCIÁK FEJLESZTÉSE.....	17
Pályaorientációs program	17
Reflexió	18
VI. A TANULÁSI FOLYAMAT SZERVEZÉSE ÉS IRÁNYÍTÁSA: Tematikus terv	19
Reflexió	25
VII. A PEDAGÓGIAI ÉRTÉKELÉS VÁLTOZATOS ESZKÖZEINEK ALKALMAZÁSA	26
Intézményi mérés-értékelés	26
Reflexió	28
VIII. SZAKMAI EGYÜTTMŰKÖDÉS ÉS KOMMUNIKÁCIÓ	29
Gyermekekkel, szülőkkel való kapcsolat bemutatása	29
Az eset leírása.....	29
A konfliktus.....	29
A konfliktus megoldása.....	30
Reflexió.....	31
IX. ÖNMŰVELÉS, ELKÖTELETTSÉG A SZAKMAI FEJLŐDÉSRE	32

Szakkikk összefoglalása, értékelése	32
Felhasznált források.....	42

BEVEZETÉS

Portfólióm célja bemutatni a Miskolci Egyetem Bartók Béla Zeneművészeti Karán eltöltött éveim alatt megszerzett szakmai, pedagógiai tudás mellett az Egri Farkas Ferenc Zeneiskolában végzett munkámat, továbbá ezen intézmény működését, szervezeti felépítését, rendezvényeit. A portfólió összeállítása során igyekeztem olyan dokumentumokat elkészíteni, amelyek szakmai fejlődésemet tükrözik, és amelyekben helyet kap az egyéni bánásmód, a csoportok, közösségek alakítása, a pedagógia folyamatok tervezése és a motiváció.

A tanári szerep széleskörű bemutatása mellett véleményem szerint egy portfólió azért is fontos, mert a pedagógus ilyenkor saját maga számára átismétli, összegzi korábbi munkásságát, értékelheti a pályán eltöltött eddigi éveit. Munkájára ilyenkor még részletesebben tud reflektálni, amely folyamat (a reflexió) segíti fejlődését. Céлом e munkával tehát az, hogy a bírálókon kívül saját magam számára is összegezzem eddigi munkásságom legfontosabb állomásait.

A dokumentumok összeállításánál a logikai sorrenden kívül fontos rendező elv volt a pedagógiai munkám széleskörű ismertetése, ügyeltem a dokumentumok sokszínűségére, hogy tanulmányaim méltó összegzése lehessen e dokumentum.

I. A TANULÓ SZEMÉLYISÉGÉNEK FEJLESZTÉSE

Egy kiválasztott növendék jellemzése szakmai szempontból

Növendékem jelenleg Eger egyik legjobb gimnáziumának 10. osztályos tanulója. Általános és középiskolai tanulmányait kitűnő eredménnyel végezte, és végzi jelenleg is, hosszútávú tervei között van a mérnöki diploma megszerzése, és ezért mindent megtesz. Két testvére van, akik szintén gitárosok, gyakran játszanak együtt klasszikus zenei kamaradarabokat és könnyűzenét is. Gyakran lépnek fel zeneiskolai és különböző rendezvényeken városszerte.

Az egyéni hangszeres oktatás sikerességének szempontjából elengedhetetlennek tartom a növendék korábbi főtárgytanárával való egyeztetést, aki a konzultáció alkalmával elmondta, hogyan haladtak növendékével az elmúlt öt évben. Ismertette családi helyzetét, amely nehézségekkel terhelt, de e nehézségek ellenére is példaértékű teljesítményt nyújt növendékem.

Tanítványom zeneiskolai évfolyamát tekintve hatodik osztályos, szolfézs alapvizsgával rendelkezik. 2023 szeptembere óta tanul nálam gitárt, ez idő alatt személyesen és szakmailag is sikerült megismernem. A tanév eleji első néhány órán nem adtam neki újonnan megtanulandó darabot, hanem a régebben játszott darabjaival foglalkoztunk. Meglepett, hogy már az első órára felkészülve érkezett. A rendszeres gyakorlás jellemző rá. Korábban tanult darabjait szinte hibátlanul, megállás nélkül, fejből eljátszotta. Tartása néha hanyag, de ez volt tanára és a növendék szerint is hirtelen növekedésének tudható be. Hosszú karjait néha előnytelen, a gitározást nehezítő pozícióban tartja. Behajlított jobbkez csuklótartásán idáig minimálisan tudtunk javítani. További technikai hiányossága is ebből adódik. Ahogy egy vonós hangszeresnek a vonó, úgy a gitáros számára elsősorban a jobbkez határozza meg a megszólaltatott hang hangszínét, tehát kiemelten fontosnak tartom e hiányosság javítását, amely negatív irányba befolyásolja a hangképzést. A probléma megoldására számos jobbkez gyakorlattal, etüddel¹ foglalkoztunk a tanév első néhány hónapjában. Illetve a köröm kialakításában, ápolásában is igyekeztem segíteni növendékemet. A technikai kérdésekkel a továbbiakban is foglalkoznunk kell, mert ennek hiányában visszaállhat a rosszul berögződött kéztartás. A növendék további hiányossága leginkább zeneelméleti háttérű, amellyel szintén fontos foglalkozni, hiszen hangszere többszólamú, akkordikus

¹ pl. Giuliani op. 48. No. 5.

hangszer, így elengedhetetlen az összhangzattan ismerete. Szerencsére növendékem nem csak szorgalmasan gyakorol, de jóképességű is, így a zeneelméleti kérdések által felmerülő problémákat is megoldja. Az akkordokat (fordításokat) egyre gördülékenyebben felismeri. Tanszaki koncerteken, vizsgán színpadi jelenléte kiváló, magabiztos. Darabjait általában fejből interpretálja koncertkörülmények között is.

A fentiek alapján látható, hogy a növendék tehetsége mellett igen nagy szorgalommal is rendelkezik, ezért úgy gondoltam, hogy indulnia kellene az országos gitárversenyen. Tizenhat évesen a IV. korcsoportban kellett indulnia, amelyben természetesen igen komoly műveket kellett játszani. Szerencsétlenségére a korcsoportjában induló többi versenyző jobb volt, így növendékem nem jutott tovább az országos döntőbe. Az eredmény láthatóan rosszul érintette, mert rengeteg munkát fektetett a felkészülésbe, amely iskolai tanulmányai mellett sem elhanyagolható. Egyeztetve gitártanár kollégáimmal ajánlottam növendékem számára azt, hogy vegyen részt „B” tagozatos meghallgatáson, és ha jól szerepel, akkor a következő évtől magasabb óraszámban tanulhat gitárt. Úgy vélem, hogy a meghallgatásra való készülés új lendületet adott számára a verseny sikertelensége után.

Reflexió

Összegzésként elmondható, hogy növendékem tehetséges, szorgalmas, elhivatott. Iskolai teendői mellett sem veszítette el lelkesedését a gitározás iránt. Pozitívumként értékelem, hogy ilyen nehézségű műsort megtanult fejből a válogatóra. Az idő rövideje miatt azonban kevés idő maradt a darabok kidolgozására, megformálására, amely természetesen az én felelősségem. A jövőben a versenyezni kívánó gitárosok részére tanárként több munkát kell befektetnem (plusz gitáróra, irányított gyakorlás.) Elengedhetetlen a pontos, lényegre törő gyakorlás, melynek kifejlesztése is a tanár feladata. Kiemelten fontos a tanuló motiválása. Ennek érdekében igyekszem a megfelelő nehézségű darabokat kiválasztani számára. Szerencsére e növendékem kitartása, szorgalma példaértékű. Reménykedem benne, hogy terveit sikerül megvalósítania, de a gitározás szeretete megmarad számára, hiszen valóban tehetséges, lelkes fiatalot ismerhettem meg személyében.

II. A TANULÓI CSOPORTOK, KÖZÖSSÉGEK ALAKULÁSÁNAK FEJLESZTÉSE

Testvériskolai kapcsolat

Az Egri Farkas Ferenc Zeneiskola hazai és nemzetközi kapcsolatainak története hosszú évekre nyúlik vissza, azonban a 2023/24-es tanévben az eddigieknél nagyobb feladatban volt részünk, ugyanis egy pályázat keretében elsőként a zeneiskola szimfonikus és fúvószenekara utazott el Przemyśl-be, az ottani alap, és középfokú zeneművészeti intézménybe. A szervezési feladatokon túl néhány kollégámmal együtt közreműködtem a zeneiskola mindkét nagyzenekarában kísézőként, így én is utazhattam Lengyelországba 2023 szeptemberében. Természetesen egy ilyen utazás nem csak a kikapcsolódásról szól, hanem kísézőtanárként ránk voltak bízva a növendékek, és az ottlétünk alatt számos próbán, koncerten vettünk részt. Az első nap utazás után rögtön nekiláttunk megszervezni a szimfonikus zenekar próbájának tárgyi feltételeit (kottaállványok beszerzése, hangosítás megoldása stb.), a próba után egy közös városnézés keretében magyar tolmácsunk alaposan bemutatta Eger testvérvárosát, Przemyśl-t. A tanárok nagy örömeire mindkét zenekar tagjai egymást jól ismerve (a fúvószenekar korábban, a szimfonikus zenekar 2021-ben alakult) jó társaságot alkotnak,

Az Egri Farkas Ferenc Zeneiskola szimfonikus zenekara

így a hangulat végig nagyon kellemes volt. A pozitív légkört a lengyel pedagógusok és gyerekek vendégszeretete is segítette.

A jó kapcsolat kiépítése azért is fontos volt, mert zeneiskolánk két nagyzenekarának 1-1 önálló koncertjén kívül a lengyel alap, és középfokon tanuló növendékekkel kiegészülve adtunk elő néhány művet, pl. Bartók Béla Román népi táncok c. zenekari művét. Testvériskolánk különböző kamarazenei formációi, zenekarai, szólistái, tanárai egy hónappal később, októberben érkeztek Egerbe. Önálló koncertjük nagy sikert aratott, közülük többen az egri zeneiskola jubileumi koncertjén is előadták műveiket. Nagysikerű együttműködésünket a lengyel zeneiskolával a jövőben is folytatni fogjuk, tervben van egy újabb út, amelyen a pedagógusok tanulhatnak egymástól, óralátogatások során.

A przemysl-i gitárkamara formáció

Reflexió

Egy ilyen külföldi út közösségépítés szempontjából kiemelten fontos. Hiszen új, más nemzetiségű, kultúrájú növendékek ismerhetik meg egymást, köthetnek barátságot. A személyes ismerkedésen kívül azonban ez az út a növendékeknek és a pedagógusoknak is meghatározó volt, hiszen egy nagyon színvonalas oktatási intézmény működésébe tekinthettünk be. A magas színvonal megmutatkozott az iskola infrastrukturális viszonyaiban, a hangszerállományban, a tanulók egyéni és közösségi produkcióiban. Számos pozitív tapasztalattal térhettünk haza. Úgy gondolom, hogy a pedagógusok és a növendékek többsége is várja az újabb utat Przemysl-be. A növendékek számára egy ilyen út nem csak szakmai szempontból motiváló, de kapcsolatépítés

szempontjából is kifejezetten eredményes. Valamint a saját közösségeik közötti kapcsolatot is erősíti egy közös utazás.

III. A PEDAGÓGIAI FOLYAMAT TERVEZÉSE

Intézménybemutató

Az Egeri Farkas
Ferenc Zeneiskola Alapfokú
Művészeti Iskola elérhetőségei:

**EGRI FARKAS FERENC
ZENEISKOLA**

ALAPFOKÚ MŰVÉSZETI ISKOLA

- Címe: 3300 Eger, Dobó tér 13.
- Telefonszáma: +36 36 310 275
- Honlapcíme: www.egerzene.hu
- Facebook: <https://www.facebook.com/FarkasFerencZeneiskolaEger/>
- Instagram: <https://www.instagram.com/farkasferenczeneiskola/>
- YouTube: https://www.youtube.com/channel/UCSI0Yk_Fcql9SFwVKfymJ8Q

Eger Magyarország egyik legszebb városa, mely nemcsak történelme, fantasztikus borai, vagy éppen fürdői miatt vált híressé, hanem annak kulturális, azon belül zenei élete kapcsán is. Szimfonikus zenekara és több énekkara, jó néhány könnyűzenei együttese is van a városnak.

E pezsgő kulturális életben nagy szerepet vállal az Egeri Farkas Ferenc Zeneiskola, mely intézmény növendékei, tanárai rendszeres szereplői a város és a környék zenei rendezvényeinek.

Az egri intézményesített zeneiskolai oktatásnak 1953 óta ad otthont a város frekventált, és egyik legszebb pontján, a Dobó téren álló Panakoszta-ház.²

A szebb napokat is megélt épület állaga 1981-ra annyira megromlott, hogy a zeneiskolának közel két évtizedig új helyszínt kellett keresni. A Zeneiskola 1998-ban az országban elsőként felvette a városhoz oly sok szállal kötődő zeneszerző, Farkas Ferenc nevét. Ebben az évben tudott visszaköltözni a zeneiskola a Panakoszta-házba, mely komoly felújításon esett át.

² Az épület Panakoszta Sándor görög kereskedőé volt, aki végrendeletében a városra hagyta az ingatlant, hogy annak eladásából finanszírozza Eger közvilágítását.

Az intézmény típusa: Alapfokú Művészeti Iskola.

Feladata: alapfokú művészetoktatás.

Speciális arculata: a tehetséggondozás és a szakirányú továbbtanulásra való felkészítés.

Az iskolánkban folyó nevelő-oktató munka pedagógiai céljai között szerepel:

- a tanuló zenei készségeinek és képességeinek fejlesztése
- harmonikus, érzelmileg gazdag, kreatív személyiség kialakítása
- kiemelkedő képességű tanulók felkészítése zenei pályára, szakirányú továbbtanulásra
- értékközvetítés, személyiségformálás a zene eszközeivel

Tanszakaink:

- vonós- és népzene tanszak
- billentyűs tanszak
- fa- és rézfúvós tanszak
- zeneismeret, vokális és akkordikus tanszak

Zeneiskolánk a klasszikus zene oktatását állítja az alapfokú zeneoktatás középpontjába, de emellett szerepet kap a népzenei, jazz-improvizációs oktatásnak is. Kötelezően választható tantárgyaink a zenetörténet, kamarazene, illetve növendékeink játszhatnak az iskola fúvós, és szimfonikus zenekarában is. A 2024/25-ös tanévtől a gitáros növendékek pedig már a gitárzenekart is választhatják.

A hangszeres oktatáshoz oly szorosan kapcsolódó szolfézsoktatás is kiemelt helyet foglal el az intézmény oktatási palettáján. A hagyományos oktatási eszközök használata mellett az országban egyedülálló módon egy iPad-re kifejlesztett applikáció³ is segíti a növendékek szolfézstanulmányait. Az alkalmazás segítségével könnyebben ellenőrizhető az órai munka, házi feladatot is ezen keresztül kapnak a növendékek. E tanévben az alapvizsgát is táblagépen fogják teljesíteni. Az eredményes hangszeres oktatás céljából kiemelten fontos a kooperáció a szolfézstanárok és a hangszeresek között.

A tanulók száma jelenleg 522 fő ebből 490 fő "A" tagozatos és 32 fő "B" tagozatos növendék. Azok a gyerekek lehetnek B tagozatosok, akik zenei pályára készülők növendékek. Növendékeink rendszeresen vesznek részt országos versenyeken, ahol komoly sikereket érnek el. Az iskola maga is szervez versenyeket,

³ <https://szolfi.hu>

szakmai tanfolyamokat, de rendszeresek a növendék hangversenyek és tanszaki koncertek is. A zene világnapja alkalmából, jeles ünnepeinken és évvégén a nyílt napra is szervezünk hangversenyeket. A Tanári hangversenyen mi is megmutathatjuk tudásunkat a növendékeinknek. A Gida-gálán az intézmény új növendékei mutatkozhatnak be. Külső kulturális események rendszeres résztvevői vagyunk zenekarainkkal a szimfonikus és fúvószenekarral, Népzenei együtteseinkkel, valamint az iskola könnyűzenei csapatával a Wolfish zenekarral. Az idei tanévben nagyszabású koncerttel ünnepelte a zeneiskola a 70. tanévét, olyan volt növendékeink léptek fel, akik jelenleg valamely zenei felsőoktatási intézményben tanulnak. A koncerten továbbá felléptek iskolánk partnerintézményének, a lengyelországi Przemyśl-i zeneiskola növendékei. Többnyire általános iskolás korosztályú növendékek járnak intézményünkbe, de kisebb létszámban járnak középiskolás korúak is, sőt az utóbbi években számos felnőtt növendékkal is büszkélkedhetünk. A szülőkkel nagyon jó kapcsolatot ápolunk, szülői munkaközösség is működik intézményünkben. Nevelőtestületünk szakmai szempontból jól felkészült így magas színvonalú oktatásban részesülnek növendékeink. Nagyon jó az együttműködés a tanszakokon és azok között is. Fontosnak tartom, hogy a nevelőtestületünk harmonikus és kiegyensúlyozott munkáját a közös cél határozza meg, ami nem más, mint a növendékek minőségi képzése, iskolánk színvonalának állandó emelése. Az iskola vezetése komolyan odafigyel arra, hogy az oktatás jó körülmények között történjen. A tantermek jól felszereltek, kottatár és egy gyönyörű díszterem áll rendelkezésünkre. IKT eszközök és internet elérés is biztosított a pedagógusok számára. Rendszeresek a fejlesztések, az irodák és a hangversenyterem klimatizált. Egyedülálló módon az zeneiskolának okostelefonos alkalmazása is van, amely segítségével a növendékek, szülők értesülhetnek az aktualitásokról.

Hangszerek szempontjából is jól ellátott az iskola, azok karbantartását iskolánk alapítványa is támogatja. Hangszerparkunk rendszeresen bővül. A gitár terem jól felszerelt, hangstúdió jelleggel bír, a gitárok mellett basszusgitár, zongora is segíti a munkámat.

Reflexió

Iskolánkban minden feltétel adott ahhoz, hogy kiegyensúlyozott és minőségi oktatást tudjunk nyújtani növendékeink számára. Az intézmény hangszereket tekintve kiválóan felszerelt. A tantestület összetartó, egymással jó viszonyban lévő közösség. Számos tantestületi kirándulás, közös program segíti egy összeszokott tanári gárda kialakulását. Fiatal tanárként számomra pozitívum, hogy az intézmény vezetése bizalmat szavaz a fiatal kollégáknak, így a Zeneiskolában sok fiatal tanár dolgozik. Pozitívan értékelem a vezetőség újdonságok iránti elkötelezettségét, hiszen intézményünkben egyedülálló módon IKT eszközök széles skáláját használhatják a pedagógusok és növendékeink is, akik számára egy szolfézs alkalmazás és egy táblagép használata élményszerűbbé teszi a szolfézsórákat. Úgy gondolom, hogy egy pedagógus számára egy modern, haladó szemléletű, kiegyensúlyozott, nyugodt légkörű munkahely támogatja szakmai fejlődést. Tanáraink mindent megtesznek azért, hogy a tehetséges és szorgalmas növendékeket támogassák, intézményünk kiemelten fontosnak tartja a tehetséggondozást. Növendékeink közül többen előkelő helyen végeztek különböző regionális, országos, sőt nemzetközi versenyeken. Zenei pályára is számos volt egri zeneiskolák lépett. Pályakezdő tanárként motiválóan hat rám a több évtizede tanító kollégák szakmaisága, a gyermekekhez való hozzáállása, a tanítás és a zene iránt tanúsított alázat. Elmondható, hogy közvetlen kollégáimmal, két gitártanárral rendszeresen egyeztetünk a gitáros növendékek haladásáról, egymás növendékeinek vizsgáját meghallgatjuk, reflektálunk rá. Építő jellegűnek tartom azt, hogy a vizsgákat, tanszaki koncerteket értékeljük, megbeszéljük a kollégákkal.

Összességében elmondható, hogy e szakmailag kiváló, inspiratív és innovatív zeneiskolában minden személyi és tárgyi feltétel biztosított a minőségi oktatás biztosításához, valamint az egyéni fejlődéshez és a közösségépítéshez. Úgy gondolom, hogy szakmailag és emberileg is megtaláltam a helyemet a zeneiskolában, munkámat örömmel, odaadással és alázattal igyekszem végezni.

IV. A TANULÓK MŰVELTSÉGÉNEK, KÉSZSÉGEINEK ÉS KÉPESSÉGEINEK FEJLESZTESÉE A TUDÁS FELHASZNÁLÁSÁVAL

Saját készítésű taneszköz bemutatása

A következőkben a kapodaszter és a scordatura használatának fontosságát részletezem a klasszikusgitár oktatásban. Korábbi szakdolgozatomban⁴ is e témával foglalkoztam, mára gyakorlati példákon keresztül tudom igazolni korábbi hipotézisemet, miszerint a kapodaszter, illetve a scordatúrák használata hasznos az alapfokú gitároktatásban. Néhány, általam előszeretettel alkalmazott példát emelek ki.

Suba Sándor gitáriskolájának előszavában⁵ leírja, hogy több újítást alkalmaz, melyek közül az egyik a kapodaszter. Ennek célja a gitár menzúrájának rövidítése, amely azért fontos – főleg kicsiknél – mert így a könyök közelebb kerül a hangszer testéhez, és könnyebb lefogni a húrokat. Kapodaszteres darabjai kottája a fogás helyét mutatja, nem a hang valódi magasságát, mert így a kottában szereplő hang lefogása nem igényel külön gondolkodást. A gitáriskola további köteteiben már előírja a kapodaszter mozgatását, így egy etűd több hangnemben is könnyedén játszható.

Suba Sándor gyakorlatainál megfigyelhető tehát, hogy a kapodaszter elősegíti a bal kéz helyes tartását, megkönnyíti a húrok lefogását, valamint egy adott gyakorlat több hangnemben való megszólaltathatóságát segíti elő. A gyors ütemben haladó növendékeimmel rendszerint gyakoroltatok ilyen, és ehhez hasonló darabokat a balkéz helyes pozícióának kialakítása érdekében. Azonban fontos kiemelni azt a tényt, hogy azon tanulók, akik nem sajátították el a gitár hangjainak pontos pozícióját, azok számára a kapodaszter használata nem időszerű, mert összezavarhatja őket. Tehát véleményem szerint ezek a gyakorlatok nem mindenkinél alkalmazhatók.

A gitártanítás terén kapodaszterek mellett sok egyéb lehetőséget rejt magában a húrok áthangolása is. A skálagyakorlatok terén többek között a kvarthangolás eredményezheti a skálák gyorsabb megtanulását, hiszen az E-A-D-G-C-F hangolással elkerüljük a sztenderd hangolásnál esedékes, G és H-húr közötti tercet. Tehát egy skálát bármelyik húrról elkezdhetünk, nem kell az ujjrendet módosítani. Viszont e gyakorlatot nem lehet alkalmazni olyan tanulóknál, akik nincsenek maximálisan tisztában a fogólappal.

⁴ A kapodaszter használata a 20-21. századi gitárzenében (2021)

⁵ Suba Sándor: *A klasszikus gitár iskolája - I. kötet*, Center-Print Nyomda, Debrecen, 2012. 3.o.

A következő, általam írt rövid gyakorlat viszont kezdő növendékek számára is könnyedén elsajátítható.

Ha a gitár A-húrját lehangoljuk G-re, akkor a dallam G-D osztinató kíséret játékkal a jobb kéz ujjait függetleníthetjük, anélkül, hogy a bal kézben le kelljen fogni a G és D hangokat. Csak az egyszerű dallam hangjait kell lefogni. Az osztinató helyettesíthető felcserélhető különböző nehézségű ritmusokkal. Fontos, hogy a kétszólamú játék tanítását egyszerű gyakorlatokkal kezdjük el. A következő példát ennek gyakoroltatására írtam.

E konkrét gyakorlati példákból jól látható, hogy a kapodaszter használata és a húrok áthangolása a hangzás megváltoztatása mellett könnyítés lehet a bal-, és jobb kéznek, tehát alkalmazásuk időszerű lenne az alapfokú klasszikus gitározás során. Azonban az kulcsfontosságú, hogy ezek alkalmazását következetesen, jól előkészítve, és csak indokolt esetben vezessük be a gitároktatásba. Úgy vélem, hogy olyan etüdöknél is használható a kapodaszter, amelyek eredetileg ezt nem írják elő, ha az módszertanilag indokolt! Ehhez azonban fontos a következetesen felépített, átgondolt tanítási stratégia. A gyakorlat többféle ujjrenddel játszható, a modern gitáriskolákban (pl. Tatiana Stachak) már előírás a „G” hang kisujjal való lefogása. Ebben az esetben az „E” hang üres húron fog megszólalni, és a „D”-t szintén kisujjal kell megszólaltatni. Azok számára, akik számára, akik jobban kiismerik magukat a fogólapon, a gyakorlat dallama indítható a balkéz mutatóujjával, ez esetben a „E” fogható gyűrűs, és kisujjal is.

Reflexió

Úgy vélem, hogy az oktatás lehet a modernizáció kulcsa, tehát ennek fontossága megkérdőjelezhetetlen, ennek megfelelően tanítási stratégiámat igyekszem e mentén felépíteni. Szükségesnek tartom a ma használatos gitáriskolák ismerete (pl. Carcassi, Sagreras, Puskás, Suba, Stachak) mellett 1-1 saját gyakorlat megírását, hiszen ez fejleszti a tanár fantáziáját, valamint lehetőség adódik személyre szabott gyakorlat, dalok, etűdök írására, amelyek motivációs hatása nagyobb lehet. Az imént bemutatott gyakorlatot több növendékkel is kipróbálta, értékelésük pozitív volt. Esetleg szolfézsából ügyesebb növendék énekelheti a dallamot, miközben játssza a kíséretet. A többszólamú játék bevezetésekor is alkalmazható scordaturás gyakorlat, könnyebbség lehet a növendék számára az, hogy a basszust (kíséretet) elegendő jobb kézzel, a bal kéz használata nélkül megszólaltatnia.

Összességében tehát megállapítható, hogy merjünk kísérletezni scordaturával, kapodaszterrel, de csak indokolt esetben, különben könnyen összezavarhatjuk a növendéket. 1-1 ilyen gyakorlat azonban ösztönzőleg hathat alkalomadtán. Színesítheti a növendék által tanult darabokat, etűdöket. Továbbá a pedagógus számára is előnyös, ha a használatban gitáriskolák által kínált gyakorlatok számát bővíti saját szerzeményeivel, hiszen a jó tanárnak innovatívnak és kreatívnak kell lennie. E két tulajdonság kialakításában saját növendékeinket is segíteni szükséges.

V. AZ EGÉSZ ÉLETEN ÁT TARTÓ TANULÁST MEGALAPOZÓ KOMPETENCIÁK FEJLESZTÉSE

Pályaorientációs program

Az Egri Farkas Ferenc Zeneiskola gitártanárai idén (2024-ben), ahogy minden évben megrendezik a „Hathúros szakmai napot”. Az elsőként 2018-ban megrendezett program az első néhány évben kizárólag a zeneiskola gitárosai számára volt látogatható, és az egyéni, illetve kamarazenei fellépések mellett leginkább közösségépítő szerepe volt. Általában össze volt kötve egy szabadidős programmal. Habár 2023-ig nem dolgoztam az Egri Farkas Ferenc Zeneiskolában, de számos alkalommal részt vettem a „Hathúros szakmai napom”, mint vendégelőadó. Általában játszottam néhány darabot, valamint közreműködtem a zeneiskola gitáros kamaraformációjában. Jelenlegi tanári pályám szempontjából kiemelten fontosnak tartom a szakmai napon korábbi részvételeimet, hiszen megismerhettem néhány jelenlegi növendékeimet, családjaikat.

Koncert különleges helyszínen

A 2023 tavaszán megrendezett esemény már nem csak az egri gitárosoknak szólt, hanem a környék zeneiskolái számára is megnyílt a lehetőség, hogy részt vehessenek az egyre inkább szakmai jelleget öltő napon. Az új koncepció szerint olyan neves gitártanárokat hívtunk meg, akik tanárként és művészként kiemelkedő eredményekkel rendelkeznek. A tavalyi évben a szakmai nap egy előadással kezdődött, amelyet konzervatóriumi tanár tartott, ezt követően zenei szakgimnazista növendéke adott színvonalas koncertet.

A szakmai nap zárásaként pedig a gitárművész-tanár az előre jelentkezett egri és környékbeli növendékeknek kurzust tartott. Tehát a rendezvény immár inkább szakmai, mint magánrendezvény. Az előző évhez hasonlóan idén is áprilisban kerül megrendezésre a „Hathúros szakmai nap”, amelyre egy országos hírű gitárművésztanárt hívtunk meg, hogy tartson egy előadást és kurzust a jelentkező növendékeknek. Jelenleg az egésznapos rendezvény szervezésénél tartunk, reményeink szerint minél több aktív jelentkezőt fogadhatunk. Úgy gondolom, hogy a rendezvény a gitáros közösségépítés szempontjából kiemelten fontos, hiszen egy gitárosnak kevesebb lehetősége van más hangszeresekkel szakmai kapcsolatot építeni, általában egyedül, vagy kisebb formációban játszanak, ezért az idei eseményen tervezzük bemutatni a Zeneiskola frissen indult gitárzenekarát, amelyhez a környék zeneiskolás növendékei is csatlakozhatnak.

Reflexió

Az idei rendezvényre tehát nem tudok reflektálni, hiszen szervezés alatt van, de az évek során történő átalakulásról pozitívan tudok nyilatkozni. úgy vélem, hogy a gitárt népszerű hangszerként nem kell attól féltelnünk attól, hogy kevesen fogják választani, de megkülönböztetett helyzete mellett sem engedhetjük meg magunknak, hogy ne foglalkozzunk a gitáros közösség építésével. Pedagógusként elengedhetetlennek tartom azt, hogy megismerkedjünk más tanítási módszerekkel, különböző növendékekkel, országosan elismert művész-tanárokkal ismerkedjenek meg a gitáros tanulók. Üdvözlendőnek tartok minden olyan rendezvényt, versenyt, szakmai napot, amely során a növendékek megismerkedhetnek más zeneiskolákkal, tanárokkal, hangszeresekkel, ezért e rendezvényt kollégáimmal igyekszünk a tőlünk elvárható legjobban megszervezni. Külön öröm, hogy némelyik növendék a kezdetektől részt vesz a rendezvényen, és biztos vagyok benne, hogy ezek a szakmai napok kiemelten hozzájárulnak fejlődéséhez. Azért hívunk meg szakmailag kiváló tanárokat, akik középfokon is tanítanak, hogy ők is szembesülhessenek zeneiskolánk felhozatalával, hiszen kölcsönös szimpátia esetén nagyobb esély van arra, hogy egy növendék zenei pályára menjen, melynek első lépése a zeneiskola, a folytatás pedig lehetséges, hogy egy szakgimnázium lesz.

VI. A TANULÁSI FOLYAMAT SZERVEZÉSE ÉS IRÁNYÍTÁSA: Tematikus terv

A pedagógus neve:	Takács Balázs
A pedagógus szakja:	Gitártanár
Az iskola neve:	Egri Farkas Ferenc Zeneiskola Alapfokú Művészeti Iskola
Műveltségi terület:	Zeneművészet
Tantárgy:	Gitár főtárgy
A tanulási-tanítási egység témája:	Az arpeggio és a fekvésváltás, együtt pengetés helyes használatának megismerése. A fekvésváltások helyes alkalmazása.
A tanulási-tanítási egység cél- és feladatrendszere:	Legyen képes helyesen használni az arpeggiót és az együtt pengetést. Használjon helyes ujjrendet a fekvésváltásnál. Törekedjen a folyamatos és tiszta játékra, a precizításra, a dinamikai különbségek helyes kivitelezésére. Legyen képes a gyors és pontos fekvésváltásokra az adott darabokban.
A tanulási-tanítási egység helye az éves fejlesztési folyamatban, előzményei:	Heti 1x60 perc, összesen 6 óra.
Tantárgyi kapcsolatok:	Szolfézs, zeneelmélet
Osztály/tagozat:	3. évfolyam, A. tagozat
Felhasznált források:	Julio S. Sagreras – Gitáriskola I.
Dátum:	2023. 09. 21 – 11. 09.

Óra	A téma órákra bontása	Didaktikai feladatok	Fejlesztési területek (attitűdök, készségek, képességek)	Módszerek, munkaformák	Szemléltetés, Eszközök	Házi feladat	Megjegyzések
1.	Oktávjáték, fekvésváltás elsajátítása	Sajátítsa el helyesen az Sagreras gyakorlatainak segítségével. Gyakorolja az oktávjátékot Sagreras I./38.-39. gyakorlatokkal	Törekedjen a pontos játékra, a technikai nehézségek kiküszöbölésére. Alkalmazza helyesen a különböző fekvésváltásokat, megfelelő gyorsasággal. Bal kézben hangok tompítása.	Megkérem növendékem a kiírt gyakorlatok elvégzésére. A felmerülő technikai nehézségeket közösen oldjuk meg. Az új etűd lejátéssza előtt elmagyarázom annak előnyeit, fontosságát gitárjátéka fejlődése szempontjából.	Sagreras – Gitáriskola I. (digitális) -hangszer, lábtartó, kottatartó -táblagép -tájékoztató füzet	Az órán elsajátított anyag otthoni gyakorlása (Sagreras 38-39.)	Alkalmazza a tanult technikákat az új etűdben. Figyeljen a megfelelő test- és kéztartásra, ujjrendre. Otthon is használjon lábtartót!

2.	Arpeggio játék elsajátítása	A bal kéz minden ütemben meghatározott pozícióban marad, lefogva az akkordot. A már megismert technikák helyes és precíz alkalmazása az adott műben. Legyen képes az arpeggio tiszta kivitelezésére. Javítsa ki a darabban felmerülő hibákat, figyeljen a tempo megőrzésére.	Az elkezdett Etűd folytatása. alakítson ki helyes pengetési technikát, gyakorolja ki a bal kéz legato technikáit megfelelő intonációval.	Megkérem a múlt órán tanult anyag lejátszására, együtt kielemezzük a felmerülő hibákat, technikai problémákat és kijavítjuk azokat. Az új etűd részeket lejátszza és a tanultak alapján figyel a pontos játékra. Lassú tempóban és a hangértékek pontos betartására törekedjen.	Sagreras – Gitáriskola I. (digitális) -hangszer, lábtartó kottatartó -táblagép -tájékoztató füzet	Gyakorolja otthon az etűdöket (40-42.), minden gyakorlás elején, bemelegítésképpen játssza a korábban tanult skálákat és arpeggio gyakorlatokat.	Játsszon végig lassan, az elkezdett tempónak megfelelően. Törekedjen a tiszta hangképzésre az új technikai elemek kivitelezésénél.
----	-----------------------------	--	--	---	---	--	--

3.	Oktávjáték ismétlése, Arpeggio játék P,I,M,A ujjakkal. A gyűrűsujj által pengetett hangok hangsúlyos megszólaltatása. Akkordjáték.	Legyen képes alkalmazni a tanult technikákat arpeggio és az akkordjáték lejátszásakor. Figyeljen a szoprán szólam hangsúlyozására, kiemelésére. A hangok egyidejű pengetésénél figyeljen a valóban egyszerre történő megszólaltatásra.	Mindkét kéz játéktechnikájának fejlesztése, a pontos hangszerteknika alkalmazása. Tenyér felé pengetés	Elmagyarázom és bemutatom a kért anyagot, figyelmeztetve a felmerülő nehézségekre. Megkérem, törekedjen a precíz játékra, szép hangszínre, figyeljen a jobb és bal kéz tartására, tartsa be a kért ujjrendet.	Sagreras – Gitáriskola I. (digitális) -hangszer, lábtartó, kottatartó -táblagép -tájékoztató füzet	Az eddigi anyag ismétlése, az új arpeggiók gyakorlása. (Sagreras 43., 44., 45.)	Lassan és fokozatosan emelje a tempót a kért gyakorlatok játszásaikor. Figyeljen az arpeggio hangjainak tiszta intonációjára.
4.	Arpeggio játék. Dallam kiemelése. Akkordjáték.	Az elmúlt órákon tanult és gyakorolt technikák alkalmazása.	Ismerje fel a módosított hangokat, a hangnemi kitéréseket.	Játssza le lassan és figyelmesen a Figyelje meg a felmerülő nehézségeket.	Sagreras – Gitáriskola I. (digitális)	Az előző órán tanultak gyakorlása (Sagreras I./46., 47., 48.)	Legyen a játéka kimért és pontos.

				Elemezzük ki együtt a darab ezen részét.	-hangszer, lábtartó, kottatartó -táblagép -tájékoztató füzet		
5.	Arpeggio játék. Fekvésváltás helyes ujjrenddel. Akkordjáték.	Legyen képes a fekvésváltások gyors és pontos kivitelezésére. A H-húr első fekvésén lévő c-cisz úgy váltson fekvést, hogy nem emeli el az ujját a húrról. Használjon megfelelő kéztartást és jó technikát az arpeggiók játszásakor.	A romantikus stílusjegyek megfigyelésével alakítson ki megfelelő képet a darabról. Fejlessze a bal kéz pengetési technikáját különös tekintettel a legatos részekre.	Kielemezzük együtt a stílusjegyeket, akkordfordulatokat. A kért mű egyszeri lejátszása után megbeszéljük, melyek a komolyabb figyelmet igénylő részek, esetleges technikai problémák.	Sagreras – Gitáriskola I. (digitális) -hangszer, lábtartó, kottatartó -táblagép -tájékoztató füzet -metronóm	Gyakorolja a kisebb egységekre tagolva az etűdöket (Sagreras I. 49., 50., 51.) Alkalmazza a metronómot.	Figyeljen a bal és jobb kéz megfelelő tartására. Gyakorolja ki türelemmel az esetleges technikai problémákat.

6.	Basszushúr egyidejű pengetése a szopránnal. Fekvésváltás helyes ujjrenddel való megszólaltatása.	Legyen képes egyszerre megszólaltatni a basszust és a szoprán szólamot. Ha a G-basszust nem tudja lefogni 3-as ujjal, lefoghatja másodikkal.	A tanult technikákat alkalmazza helyesen a darab megfelelő előadása érdekében. Figyeljen a különböző stílusjegyekre, tartsa tiszteletben a kért tempót.	A darab második felének megvizsgálása, kielemezése után, Eljátssza és megfigyelni a lehetséges nehézségeket, technikai akadályokat. Ezeket rögzítjük a füzetben. Az adott részeket újra vesszük és kijavítjuk.	Sagreras – Gitáriskola I. (digitális) -hangszer, lábtartó kottatartó -táblagép -tájékoztató füzet -metronóm	Gyakorolja ki az órán tanult etűdöket (Sagreras I. 52-53.) Figyeljen a megfelelő frazeálásra és dinamikára. Használjon metronómot.	Alkalmazza a tanult technikákat, figyeljen a pontos játékra, a két rész megfelelő összekötésére. Ne kapkodja el a már kigyakorolt részeket. Az etűd stíluselemeit tartsa szem előtt az előadásnál.
----	--	--	---	--	---	--	--

Reflexió

A tematikus tervet összegezve kijelenthető, hogy a tervezett tananyag időben teljesíthetőnek bizonyult, a növendék megtanulta az etűdöket. A technikai problémákon kívül sikeresen megoldotta zenei feladatok nagyrésztét is. A fekvésváltás nem választotta el a dallamot, figyelmesen, precízen, szép hangszínnel szólaltatta meg a dallamhangokon kívül a kíséretet is. Véleményem szerint a Sagreras gitáriskolák nagyon alaposak, ezért úgy tűnhet, hogy hat tanóra alatt kevés etűd volt a tananyag, de ezek zeneileg és technikailag is alapos gyakorlást kívánnak meg a gitározni tanuló növendéktől. Fontosnak tartom a metronómmal való gyakorlást, de e gyakorlási formának nem csak a főtárgyórán van helye, hanem otthon is. Igyekszek minden esetben megtanítani a növendéknek a helyes metronómhasználatot, hiszen a precíz játék csak ezen eszköz használatának segítségével érhető el.

Úgy gondolom, hogy a növendék amellet, hogy sikerrel teljesítette a megtanulandó etűdöket, technikailag fejlődött, valamint a szerző változatosan és igényesen kidolgozott gyakorlatainak köszönhetően zeneileg is magas színvonalú zenével foglalkozhatott. Visszagondolva, annyit talán változtatnék a tematikus terven, hogy egy könnyebb darabot is megtanítanék a növendéknek, hogy ne csak etűdöket játsszon huzamosabb ideig. Összességében azonban úgy gondolom, hogy a növendék fejlődése szempontjából jó választásnak bizonyultak ezek az etűdök, a tanultakat beépítette gyakorlatába, az elsajátított technikai megoldásokat azóta helyesen alkalmazza, ezek beépültek. A növendék közelebb került ahhoz, hogy egy Sagreras etűdöt, vagy olyan darabot, amelyben hasonló technikai feladatok vannak, önállóan is meg tudjon oldani.

VII. A PEDAGÓGIAI ÉRTÉKELÉS VÁLTOZATOS ESZKÖZEINEK ALKALMAZÁSA

Intézményi mérés-értékelés

Az Egri Farkas Ferenc Zeneiskola vezetősége az idei tanév elején az összes dolgozóra (pedagógusok, technikai alkalmazottak), szülőre, növendékre kiterjedő elégedettségi kérdőív kitöltését kérte.

A tanári kérdőív az alábbi kérdéseket tartalmazta:

1. Mennyire vagy elégedett a zeneiskola tárgyi feltételeivel?
2. Mennyire tartod hatékonynak a vezetőség munkáját?
3. Mennyire vagy elégedett az irodai alkalmazottak munkájával?
4. Mennyire vagy elégedett a termek, mosdók, közösségi terek tisztaságával?
5. Mennyire vagy elégedett a tanszakvezetői munkával?
6. Mennyire vagy elégedett a zeneiskola média megjelenéseivel? (Tv, Rádió, közösségi oldalak)
7. Mennyire vagy elégedett az épület karbantartással?
8. Mennyire vagy elégedett a hangszerek karbantartásával?
9. Mennyire tartod fontosnak a zeneiskola közösségi alkalmait? (farsang, tantestületi kirándulás, karácsonyi vacsora, nőnap ünnepség stb.)

Valamint egyéb észrevételeket is meg lehetett osztani az anonim kérdőíven, amely online, Google Form keretén belül került kitöltésre. A kérdésekre 1-5-ig terjedő értékelés volt adható. A szülők is hasonló kérdéseket kaptak, kiegészítve a pedagógusok munkájára vonatkozó kérdésekkel, többek között az óra idejének pontos kezdése is egy kérdés volt. A növendékek természetesen nem online kérdőívet kaptak, hanem a portán átvehető papírokon szereplő néhány egyszerű kérdésre válaszolhattak úgy, hogy bekarikázták az általuk a kérdéshez illeszkedő hangulat jelet. Pedagógusként a válaszok közül ez utóbbival érdemes behatóbban foglalkozni. A növendékek mindegyik állítást egy 1-5-ig terjedő skálán értékelhették. Összesen 83-an töltötték ki a kérdőívet.

A tanulók a következő állításokra adhattak értékelést:

1. Szeretek együtt dolgozni tanárommal

- 5-ös értékelés: 72 db (87%)
- 4-es értékelés: 10 db (12%)
- 1-es értékelés 1 db (1%)

2. A tanárom mindig időben érkezik

- 5-ös értékelés: 54 db (65%)
- 4-es értékelés: 24 db (29%)
- 3-as értékelés: 4 db (5%)
- 2-es értékelés: 1 db (1%)

3. A tanárom segítőkész

- 5-ös értékelés: 75 db (90%)
- 4-es értékelés: 6 db (7%)
- 3-as értékelés: 2 db (3%)

4. A tanárom érthetően magyaráz

- 5-ös értékelés: 69 db (83%)

- 4-es értékelés: 13 db (16%)

- 3-as értékelés: 1 db (1%)

5. Érdekesek az órák, sokat tanulhatok

- 5-ös értékelés: 63 db (76%)

- 4-es értékelés: 16 db (19%)

- 3-as értékelés: 4 db (5%)

•

6. A tanárom tisztel engem

- 5-ös értékelés: 65 db (76%)

- 4-es értékelés: 16 db (19%)

- 3-as értékelés: 2 db (3%)

7. Megbízom a tanáromban

- 5-ös értékelés: 74 db (89%)

- 4-es értékelés: 6 db (7%)

- 3-as értékelés: 3 db (4%)

Reflexió

A zeneiskola félévi tantestületi értekezletén a kérdőívet az intézményvezető ismertette, a pedagógusok megismerhették a felmérés eredményét. Ezt követően az egyes tanszakok részletesebben kiértékeltek a rájuk vonatkozó kérdéseket. Úgy vélem, hogy a folyamatos kommunikáció, egyeztetés transzparens működést eredményez az iskola tantestülete között. Egy tanár munkáját kollégái is nagyban meghatározzák, ezért kiemelten fontosnak tartom a szakmai együttműködést.

A mérési eredményekből látható az, hogy a tanulók körülbelül egyötöde töltötte ki az önkéntes és anonim kérdőívet, a válaszok értékelésének arányából azonban így is kiolvasható, hogy a növendékek döntő többsége elégedett a főtárgyórákkal, valamint tanárakkal is. Az 5-ös értékelés minden kérdés esetében 70% felett volt, az 1-es, 2-es és 3-as értékelések alacsony száma valamilyen személyes konfliktushelyzetre utalhat növendék és főtárgytanár között. Jelen felmérésben nem volt olyan, hogy egy tanárnál számos növendék hiányosságot jelzett volna, de egy kérdőív szélsőséges esetben alapvető problémákra hívhatja fel a figyelmet.

Véleményem szerint kiemelten fontos egy oktatási intézmény tanulóira és dolgozóira kiterjedő elégedettségi értékelés, hiszen a munkavégzés hatékonyságáról, az intézmény megítéléséről átfogó képet kaphatunk. Pozitívként értékelem a kérdőív anonimitását, hiszen így őszintébben mernek nyilatkozni az esetleges negatívumokról is a növendékek, a szülők és az iskola dolgozói is.

VIII. SZAKMAI EGYÜTTMŰKÖDÉS ÉS KOMMUNIKÁCIÓ

Gyermekekkel, szülőkkel való kapcsolat bemutatása

Az eset leírása

A gitár főtárgyas fiú 13 éves, az átlagnál kicsit testesebb, korához képest azonban kicsit alacsonyabb testalkatú, halk szavú. Az általam tanított első szolfézscsoport tagja, valamint gitárból is én tanítom. Családi helyzete rendezett, az édesapja sokat dolgozik, de az édesanyja sokat foglalkozik, tanul vele. Érte megy az iskolába, többnyire a zeneiskolába is elkíséri.

A fiú új feladatokhoz való hozzáállása pozitív, örömmel fogadja az új kihívásokat. A zenetanulással kapcsolatban motivált, saját elmondása szerint zenész szeretne lenni a későbbiekben.

Lelkessége ellenére nehezen tud koncentrálni egyéni munka során. A beszélgetések alkalmával elmondta, hogy az iskolai órákon is nehezen figyel, ha nagyon próbál, akkor is néhány perc után lankad a figyelme. Nem motivált, mert a tantárgyak többsége nem érdekli. Általában késő estig telefonozik az ágyban fekve, állítása szerint a szülők nem szólnak rá, mert nincsenek tisztában a ténnyel.

A szolfézscsoport többi tagjához képest le van maradva, ezért fejlődése szempontjából társainál több figyelmet, segítséget igényel. Egy-egy feladatnál ezért a tanári magyarázat is bővebb. A többi tanuló türelmesen bánik vele, padtársa, a közelében ülők is próbálnak neki segíteni.

A konfliktus

Az egyik szolfézssóra után megbeszéltük, hogy otthon is fog foglalkozni a szolfézzsal, mert a társaihoz képest jelentős lemaradása van. Egyetértést tanúsított, és megígérte, hogy igyekezni fog. A következő órákon azonban azt láttam rajta, hogy motivációját elveszítette, a szokásosnál sokkal kedvetlenebb volt, ezért újabb beszélgetést kezdeményeztem vele, hogy megtudjam, mi lehet a probléma. Állítása szerint a szokásos fáradtságán kívül nem volt probléma, de ezt követően egyre érdektelenebbé vált. Egy alkalommal azt mondta, hogy nem is érdekli már a

zenélés, mert tehetségtelennek tartja magát. Rá kellett jönnöm, hogy rosszul tettem, hogy szembesítettem lemaradásával, motivációját elveszítette.

A konfliktus megoldása

Mivel általában az anyukája jön a fiúért óra után, ezért könnyen tudtunk beszélni problémáról, természetesen nem a tanuló előtt, hanem egy későbbi időpontot egyeztettünk. A szülő elmondta nekem, hogy az utóbbi hetekben a gitározással is kevesebbet foglalkozik, ő is azt látja rajta, hogy kevésbé motivált. Tanácsot kértem tőle, hogyan motiválhatnám a fiút. Megbeszéltük, hogy a szülők, és én is több dicséretben, pozitív megerősítésben fogom részesíteni a tanulót. Családja szerint a fiú nehezen motiválható, kevés dolog érdekli, de azokban hosszú ideig nagyon el tud mélyülni. A szülők mondták, hogy az utóbbi időben az iskolai érdemjegyei is romlottak, ezért az okostelefonozást egy időre megtiltották. A szülők és én is abban reménykedtem, hogy így kipihentebb lesz, és ezáltal a fáradtságból adódó figyelemzavar megoldódik.

A beszélgetést követően a szolfézsórákon igyekeztem az átlagosnál többször felszólítani, kihívni a táblához feladatmegoldáshoz. A jó megoldásokat mindig pozitív megerősítés követte részemről, ha hibázott, akkor türelemmel hagytam, hogy ő javítsa ki a hibát. Eleinte idegenkedett, nem szeretett kijönni a táblához, az utóbbi időben ez rengeteget változott. Mostanában ő az egyik legaktívabb a csoportban.

Ezzel párhuzamosan főtárgyórán is sokkal motiváltabb lett, mint amennyire előtte volt. A feladott darabokat rendkívüli alapossággal gyakorolja otthon, ennek ellenőrzésére a szülő segítségét kértem, így sokkal gyorsabban tudunk haladni. A szülővel azóta folyamatos a kapcsolattartás, az anyuka elmondása szerint már a fiú magától is foglalkozik otthon a szolfézzsal és a gitárral is, tehát az önálló munkavégzése is fejlődött. A telefont visszakapta azzal a feltétellel, hogy éjszaka nem nyomkodja, hanem igyekszik elaludni. A fiú azóta telefonos játék helyett gitáros videókat néz a telefonján, amelyek közül néhányat el is küld nekem. Motivációja e tényből is látszik.

Reflexió

Úgy vélem, hogy jól tettem, hogy a probléma jelentkezése után egyből felvettem a kapcsolatot a szülővel, aki rendkívül segítőkész volt. Kiemelten fontosnak tartom a szülőkkel való beszélgetést, folytonos kapcsolattartást, amely a mai digitális világban nagyon egyszerűen kivitelezhető. A növendék hangszeres fejlődése természetesen fundamentuma az egyéni oktatásnak, de kiemelten fontos az is, hogy a szülővel, növendékkal és kollégával is kialakítsuk a kölcsönös bizalmat, amelynek alapja egy felmerülő probléma azonnali megbeszélése és a közös megoldáskeresés. Tapasztalataim szerint, ha nyíltan kommunikálva megosztjuk problémáinkat növendékkal, szülővel, kollégával, akkor az egy remek kiindulópont a probléma megoldásához.

Rájöttem, hogy sokkal nagyobb türelmet kell tanúsítanom, főleg az átlagtól eltérő tanulók irányába. E növendéket az átlagtól nehezebb motiválni, olykor kevesebbet gyakorol, esetenként fáradékonyabb is, mint több társa, de talán a kihívás a tanár számára is a motiváció forrása lehet. Az alapfokú művészetoktatás területén kulcsfontosságú a motiváció, mert a hangszeres és szolfézsstanuláshoz a gyakorlás elengedhetetlen, hiszen nem tudhatjuk, hogy melyik tanuló választja a zenei pályát a későbbiekben. A fiú családjában több zenész van, reménykedem benne, hogy a későbbiekben ő is e hivatást választja. Amennyiben mégsem, úgy is bizakodom benne, hogy hangszeres tanulmányai segítik más tárgyú tanulmányait.

IX. ÖNMŰVELÉS, ELKÖTELETTSÉG A SZAKMAI FEJLŐDÉSRE

Szakkikk összefoglalása, értékelése

A következő fejezetben Koltai Katalin: *Breaking the Matrix. Transcribing Bartók and Ligeti for the Guitar Using a New Capo System*⁶ című cikkének tartalmát mutatom be, értékelem jelentőségét.

Az egyhúros kapodaszter

A gitár hangolásából adódóan inkább akkordikus játékra lett kitalálva. A gitár sztenderd hangolásából pedig az következik, hogy a gitáriródalom jelentős része keresztes hangnemekben íródott (pl.: D-Dúr, A-dúr, E-dúr). A gitáron való játék bizonyos hangnemekben kényelmes, míg másokban kifejezetten nehézkes lehet. Ezt a különbség nem az előjegyzések száma határozza meg, hiszen például az előjegyzés nélküli C-dúrban az egyes fogások nem állnak annyira kézre, mint a négy keresztes E-dúrban. Ez a tény talán furcsán hathat egy más hangszeren játszó számára, hiszen az előjegyzés hiánya más hangszereknél, például a zongoránál, könnyebbséget jelenhet.

A gitár a 20. századig többé-kevésbé tudott kapcsolódni a homofón játékmódot megkövetelő zenékhez. A múlt évszázad hangnemi és dallambéli kihívások elé állították a gitárt. A legnagyobb kihívást az úgynevezett klaszterek jelentik, amelyek legalább három egymás melletti hangot tartalmazó hangfürtök. A zongorával ellentétben a kvart hangolású gitáron ezek megszólaltathatósága gyakorlatilag lehetetlen, mert az egymás melletti hangok egymástól olyan távol helyezkednek el a gitár fogólapján, hogy egyidejűleg nem megszólaltathatók. Ezen problémák megoldásának céljából több kísérlet is zajlott az elmúlt évtizedekben. Különböző, úgynevezett részleges kapodaszterek kerültek piacra, melyek közül a legismertebb a már korábban bemutatott „Spider Capo”. Azonban egyik kapodaszterrel sem lehetett a fogólap

⁶ KOLTAI Katalin (2020): *Breaking the Matrix. Transcribing Bartók and Ligeti for the Guitar Using a New Capo System*. In: *Soundboard Scholar* 6. szám (online)

különböző, egymástól távoli pontjain lefogni a húrokat. Ezt a problémát oldja meg a Koltai Katalin nevéhez köthető egyhúros kapodaszter.

Koltai Katalin célja a gitár repertoár bővítése, és ezáltal a hangszer népszerűsítése. Számos saját átiratot készített a legkülönbözőbb korok zenéjéből. Haydn, Mozart, Beethoven zenéjén kívül többek között Ravel Oiseaux tristes című művéből is készített átiratot. A 20. századi zongorazene átírása azonban számos kihívás elé állította.

Koltai Katalin akkor kezdett el különböző egy és kéthúros kapodaszterek megalkotásával kísérletezni, amikor rájött, hogy a jelenleg létező kapodaszterek és hangolások nem szolgálják ki az átiratok készítésével kapcsolatos elképzeléseit. Koltai Katalin többféle modellt fejlesztett ki különböző szakemberek segítségével. A következőkben ezt a négy modellt szeretném bemutatni.

Azt első modell egy vékony, öt húrt alatt elhelyezkedő acéllemezből, és a hatodik húrt lefogó, kiemelkedő betétből áll. A többi húron való a játék továbbra is biztosított, mert az acéllemez laposabb, mint az érintő, így a húrt le lehet nyomni.

Felhelyezése ugyan kissé sok időt vesz igénybe, tehát játék közben nem módosítható a helye, viszont erősen rögzül, így nehezen mozdul el. Kialakításából adódóan ez a modell csak az adott húr lefogására alkalmas, a húrt lenyomó betét helye nem változtatható meg.

A második modell szintén egyszerre egy húr lefogására alkalmas. Anyaga mágneses ritkaföldfém. Az első modellel ellentétben a második modell kétrészes, az acéllemez pedig mind a hat húr alatt rögzítve van. A húrok lenyomásáért egy mágnes felel, amely néhány másodperc alatt áthelyezhető, viszont kevésbé stabil, mint az első modell.

A harmadik modell szintén kétrészes. Ez is egyszerre két húr lefogására alkalmas. Anyaga ennek is ritkaföldfém. Ennél a modellnél is, ahogy az előzőnél, az acéllemez mind a hat húr alatt végigfut. Az erre ráhelyezett mágneses két húrt fog le. Ez is könnyebben eltávolítható, mint az első modell, de ebből adódóan kevésbé stabil.

A negyedik, egyben az utolsó modell az elsőhöz hasonlóan egy húr lefogására alkalmas, de felhelyezése és működési elve a második modellhez hasonlít. Ez a kapodaszter

kizárólag a legmagasabb (E) húr utolsó, huszadik bundjához lett kifejlesztve.

Ezeknek az egy- és kéthúros kapodasztereknek az a célja, hogy a húrok lenyomásával olyan scordaturákat eredményezzenek az üres húrokon, amelyek segítségével a 20. században megjelent dallambeli kihívások (elsősorban a különböző klaszterek) megoldhatók.

Egy átlagos gitáros maximum hét bund távolságot tud átérni a fogólapon, ezekkel a kapodaszterekkel ez a távolság növelhető. Egy átlagos gitárakkord nem haladja meg az öt érintőnél nagyobb távot. Az egyhúros kapodaszterek által a lefogott hangok variálhatósága a korábbi eszközökhöz képest ugrásszerűen megnőtt. Ezeket a modelleket egyidejűleg is lehet használni. A hagyományos és a többi részleges kapodaszterrel ellentétben ezen eszközök már nem csak a megszokott harmonikus rendszert megkövetelő zenékben használhatók.

Bartók Béla: Az éjszaka zenéje

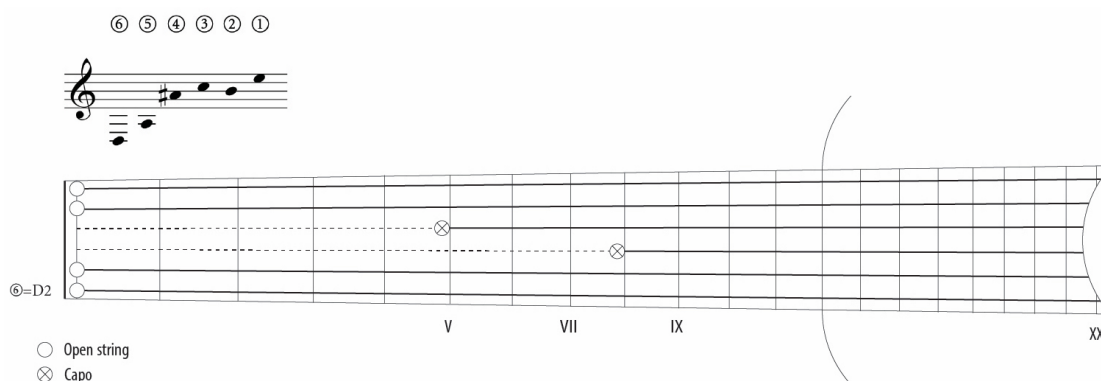
Koltai a következő zenei példákon keresztül mutatja be az egyhúros kapodasztert, elsőként Bartók Béla Szabadban című ciklusának II. füzetéből Az éjszaka zenéjén keresztül, amely az 1926-ban íródott ciklus leghíresebb darabja. Bartók ekkoriban sokat utazott a Békés megyében lakó húgához. Az utazások alkalmával hallott éjszakai hangokat, mint például a békák hangja, vagy az odaszűrődő lakodalom dallamai, örökíti meg zenéjében. Somfai László⁷ e képpen ír a műről⁸: „Zeneileg háromféle elemet ötvöz Bartók: az alaprétteg a természet surranó neszezése és előfényei, e fölé emelkedik az »Én« sirató-himnikus koráldallama, ehhez társul az »Ők« népzene-furulyaszót varázsoló kontraszttémája...”. E mű a magány költészete, emiatt illik a gitár költészetéhez. A melankólia, a magány ideális toposz a gitár számára.

⁷ Somfai László (1934) Széchenyi-díjas magyar zenetörténész, Bartók Béla életművének neves kutatója

⁸ Pándi Marianne: *Hangversenykalauz IV. – Zongoraművek*. Zeneműkiadó Budapest, 1980. 383.o.

A 20. század eleji magyarországi gitárkultúra nem hatott ösztönzőleg Bartók modernista elképzeléseire. Életművében csupán a román népzenei gyűjtéseiben fordul elő a gitár, amit 1913-ban a máramarosi hegedűsök monoton, nyolcad mozgású kíséretként hallott. Az itt használt kéthúros, D-A hangolású gitárt Bartók zongornak nevezte. A Pătru Drăguș nevű hegedűs által játszott gitárkíséretes jocul ursului-t Medvetánc néven a Tíz könnyű zongoradarab (1908), valamint a Szonatina (1915) második tételében dolgozta fel zongorára, valamint a szimfonikus zenekarra hangszerelt Magyar képek (1931) második tétele is a Medvetánc címet viseli. Látható tehát, hogy Bartók is, hasonlóan a legtöbb nagy zeneszerzőhöz, nem látott perspektívát a gitárban.

Egyik legszemélyesebb hangvételű műve, Az éjszaka zenéjének magányköltészete mégis illik a gitár nyelvezetéhez, habár már az első ütem olyan kihívás elé állítja a gitárosokat, amelyek megoldása a hagyományos hangolással lehetetlen. A darab egészében hallható klaszterek atmoszférikus háttérrel biztosítanak, ezzel jelenítve meg az éjszakai természet zajait. Bartók erre a rétegre építi korál-, és a népies dallamot. A klaszterek lejátszásához elengedhetetlen egy olyan hangolás alkalmazása, amellyel az adott hangot lefogás nélkül megszólaltathatók. A gitár teljes áthangolása természetesen nem nyújtana megoldást, mert a hangszer hamis lenne, főleg, ha a húrok korábban egy más hangolásra voltak beállítva. Az egyetlen megoldást az egyhúros kapodaszter biztosítja, amely egyfajta pedálként funkcionál, és a bal kéz szabadon játszhat más motívumokat. Koltai Katalin gitárátiratában az eredetileg öt hangból álló klaszter négyre csökkent, valamint egy nagy terccel fentebbi hangnembe van transzponálva. A következő ábrán a darabhoz használt fogólapdiagram, és a kapodaszterekkel létrehozott hangolás látható.

Az éjszaka zenéjének első része tehát a természeti hangokat megjelenítő hangokat tartalmaz. Bartók a kavicsok vízbe esését éppúgy, mint a staccato hangok által a békák hangját hivatott utánozni. David E. Schneider szerint a darab első rétegének alapját adó klaszterek pedig a „hűvös, csillagos démoni éj titkos”⁹ hangjait jelenítik meg.

Egy gitáros számára a zongorakotta lejátszása lehetetlennek tűnhet az egyhúros kapodaszter használata mellett is. Ezért természetesen a gitárátíratban néhány változtatás elengedhetetlen volt. Ezek a már korábban említett transzponálás mellett leginkább néhány hang kihagyása, vagy egyes motívumok hangjainak egymáshoz való közelítése, hiszen ami

egy zongorán két kézzel lehetséges, az gitáron kevésbé. Az eredeti kottában olyan magas hangok is előfordulnak, amelyek a gitáron ugyan rajta vannak, de a fogólapján kívül helyezkednek el, így ezeket a hangokat nem lehet lefogni. A gitárátíratban ezek a hangok a gitár hangolókulcsai és a híd közötti hangok. Ezek külön jelölve vannak a kottában.

A tétel második részében felhangzó, eredtileg három oktávban megszólaló koráldallamot is természetesen kettőre kellett redukálni a gitárátírat során. A harmadik szakasz a darab a legnépiesebb pillanata, amely egy távoli furulya hangját idézi meg.

A díszített dallam, és ennek ritmikus kísérete által alkotott táncos karakter megfelel a gitár nyelvezetének. A csúcspont a tétel utolsó része, amely összefoglalja az eddig elhangzott összes témát. A stretta kihívást jelent a gitáron, mert a hangok közötti távolság jelentős, amit a zongorán két kézzel meg lehet oldani, arra gitáros számára csak egy kéz áll rendelkezésre. A kihívást jelentő stretta rész nem példa nélküli a gitáriródalomban. Benjamin Britten Nocturnal after John Dowland című művének passacagliájában is hasonló torlasztás van. Britten is két sorban írta le a különböző rétegeket.

⁹ David E. Schneider: *Bartók, Hungary, and the Renewal of Tradition*, University of California Press. 85.o.

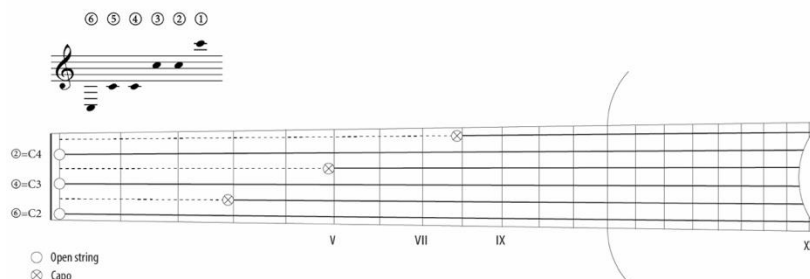
Az éjszaka zenéje (Koltai Katalin átírata)

Ligeti György: Musica ricercata

A cikkben említett második zenei példa Ligeti György Musica ricercata c. zongoraműve. Ligeti 1951-ben kezdett hozzá a tizenegy darabból álló zongoradarabja, a Musica ricercata megírásához. Ligeti célja a különféle redukált hangkészletek és a változatos ritmika (például a 8. tételben megjelenő aszimmetrikus ritmusok) ötvözése. A „tanulmány” egyes tételeiben alkalmazott hangok száma növekvő. Az első tételben csupán kettő, a másodikban három hang szólal meg, a tizenegyedik tételben pedig már mind a 12 félhang. Hat tételt (3., 5., 7., 8., 9., 10.) Ligeti átírt a Jeney Kvintet megrendelésére fúvósötösre, melynek a Hat bagatell címet adta. Bartókhhoz hasonlóan Ligeti sem írt gitáradarabot, talán emiatt is hiánypótló a Musica ricercata gitárátírata.

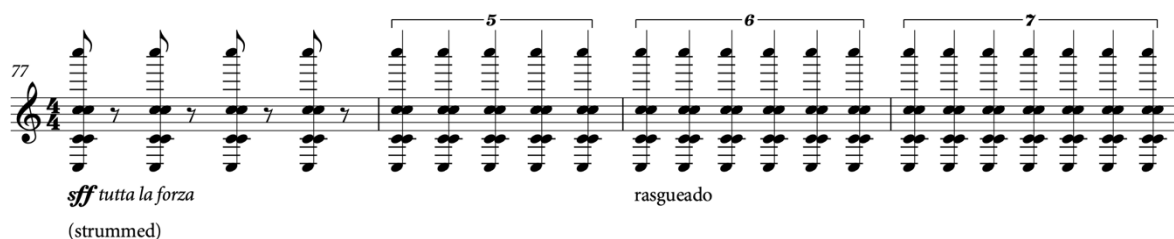
A Musica ricercata első tétele csupán két hangból, egy D-ből, és egy A-ból, pontosabban a zongora összes A hangjából építkezik. Emiatt okoz nehézséget a gitarra való adaptálása, mert egy hagyományosan hangolt gitáron egy hang egyszerre három oktávban játszható le. A

különböző egyhúros kapodasztereket kombinálva, valamint az A központú darab C központúvá alakítása lehetővé teszi e darab gitárra való átírását, de csak abban az esetben, ha a gitár fogólapján 20. érintő van, 19 érintős gitár esetén a legmagasabb hang egy

kétvonalas H. A gitár hatodik és negyedik húrját C oktávra kell hangolni, és egyidejűleg három egyhúros kapodasztert kell alkalmazni. A három kapodaszter egyidejű használata lehetővé teszi a gitáros számára az egymástól távoli hangok megszólaltatását a bal kéz igénybevétele nélkül. A zongora hét oktávjával szemben a gitár csak a négy oktávval rendelkezik, azonban a gitár szélesebb skáláját kínálja a hangszíneknek és technikáknak. A hangszín függ a jobb kéz pengetésének helyétől, erősségétől, fajtájától, de attól is, hogy egy adott hangot melyik húron szólaltat meg a játékos. A darab tremolandoval kezdődik, Koltai Katalin gitárátíratban ezt rasguadová módosította.

A darab csúcspontján a zongora egyszerre négy C (az eredeti zongoradarabban A) szólal meg négy különböző oktávban, azonban a bal kéznek ekkor csak egy hangot kell lefogni a kapodasztereknek és az áthangolásból adódó scordaturának köszönhetően.

A Musica ricercata I. 77-80. ütemei

Stanley Kubrick¹⁰ több filmjében (például a 2001: Űrodüsszeiában és a Ragyogásban felhasználta Ligeti zenéjét. A *Musica ricercata* második tételét a *Tágra zárt szemek* (Eyes Wide

¹⁰ Stanley Kubrick (1928-1999) a 20. század második felének egyik nagy hatású filmrendezője, producere

Shut, 1999) című film legzavaróbb jeleneteiben alkalmazta. A tétel mindössze három hangból (eisz, fisz és g) áll, a fő témáját az eisz és a fisz váltakozása adja, amelyet a g ellensúlyoz. Egy későbbi interjúban Ligeti elmondta, hogy az ismételt g-k számára a kést szimbolizálják Sztálin szívében¹¹.

Koltai Katalin fő célja egy olyan kapodaszter és egy olyan scordatura alkalmazása volt, amellyel a G-t a lehető legmagasabb el tudja játszani. Ezért a tételt egy tiszta kvarttal magasabbra transzponálva, és a 20. érintőnél egy egyhúros kapodasztert (4. modell) használva készítette el a gitárátíratot, így a g hang c-re módosult. Hasonlóan az első tételhez, itt is az volt a cél, hogy a basszus dallam mozgása egyidejűleg megvalósulhasson a legmagasabb hang megszólaltatásával. A mágneses kapodaszterek segítségével a gitár hangterjedelme maximálisan kihasználható. A 6. húr gyakorlatilag addig hangolható le, ameddig elég rezgése van, az 1. húr pedig a legutolsó érintőnél is lefoghatóvá válik.

A *Musica ricercata* hetedik tételének alapját egy folyamatos, hét hangból álló ostinato adja, amely a népies dallam ellenpontja. E tétel gitárra való adaptáció szinte lehetetlen tűnik, ugyanis a gyors ostinato elfoglalja a játékos mindkét kezét, így további dallamok játéka nagy nehézséget okoz.

A gitárátírat elkészítésénél Koltai Katalin a kapodaszterek közül a harmadik modellt alkalmazta, amely egyszerre két húr lefogását teszi lehetővé. A tiszta kvinttel feljebb transzponált tétel hangolása letről felfelé haladva a következő: C-F-D-G-C-E. A C-Dúr pentachord lehetővé teszi az ostinato játékot a húrok lefogása nélkül, így a bal kéz szabaddá válva tud koncentrálni a dallamjátékra. A tétel gitáros átírata abban is eltér az eredetitől, hogy az ostinato gyakorisága meg van kétszerezve. Ennek az az oka, hogy az ostinato eredeti sebessége megkövetelné, hogy a játékos egy szeptolára három hangot játsszon, ami lehetetlen lenne egy kézzel. Zongorán a két kéz aszinkronitása is igen nehéz feladat, de gitáron az eredeti hangok mindegyikének betartása lehetetlen feladat lenne. Az ostinato gyakoriságának megkétszerezése segít szinkronizálni a két réteget. A darab előadási szempontjait figyelembe véve az előadónak meg kell teremtenie az ostinato folyamatosságának illúzióját, egyidejűleg a dallamot is formálnia kell. Amikor a dallam sűrű, akkor az ostinato néhány hangja elhagyható a dallam érdekében.

¹¹ Richard Steinitz: Ligeti György. A képzelet zenéje. 2003. 57. o.

A darab rendkívüli technikai kihívásai ellenére azonban az arpeggioknak és az elegáns dallamnak köszönhetően igen gitárszerű.

The image displays a musical score for a guitar piece. The top system features a treble clef with a key signature of one flat (B-flat). The tempo/mood is marked 'Cantabile, molto legato'. The first staff has a 'con moto' marking and a '7' indicating a seven-finger sequence. The second staff has a 'sim.' marking and a 'pp sempre molto leggiero' marking. The bottom system shows a three-measure phrase with a '3' indicating a triplet. The score includes various musical notations such as slurs, ties, and dynamic markings.

A Musica ricercata VII.

Összegzésként elmondható, hogy mind a scordaturákban, mind pedig a különböző kapodaszterekben rejlő lehetőségek egyelőre nincsenek teljességgel kihasználva, de jelentősen modernizálják a klasszikus gitárzenét, valamint elősegítik az átíratok készítését. A cikkben alaposan bemutatott egyhúros kapodaszter kiemelkedik a korábban használt kapodaszterek közül, a gitáron előadható repertoárt hihetetlen nagyságban bővíti.

A gyakorlati példák során ellentétes célú használat figyelhető meg. Az éjszaka zenéjének, valamint a Musica ricercata hetedik tételének átírásánál a klaszterek (cluster – hangfürt) és az ostinato gitárra való adaptációjánál az egymás mellett lévő, de egyébként a gitár fogólapján egymástól meglehetősen távol eső hangok egymáshoz való közelítésében, a Musica ricercata 1. és 2. tételében pedig abban nyújtottak segítséget az egyhúros kapodaszterek, hogy az egymástól távol eső hangok úgy legyenek megszólaltathatók, hogy a bal kézzel lefogott hangok száma minimális.

Az egyhúros kapodaszterek leginkább a huszadik századi zenét alapul vevő átíratok terén alkalmazhatók, mert a modern zongoramuzsikákban növekedett meg oly módon a hangterjedelem, hogy hagyományos hangolással, és a kapodaszterek használata nélkül közülük a legtöbb nem adaptálható gitárra. Azonban jól látható Az éjszaka zenéjének és a Musica ricercata 7. tételének átírataiban így is néhány hang kihagyásra került, valamint hangnemi eltérést kellett eszközölni. Ez a négy esettanulmány csak kiindulópont, hiszen a nemrégiben

kifejlesztett eszköz egyelőre nem alkalmazott széles körben, ezidáig nem kerülnek forgalomba, mert gyártásuk igen időigényes, és egyelőre csak a tesztelés fázisában vannak.

Látható tehát, hogy a huszadik századi szerzők műveinek gitárátíratának igénye nyomán létrehozott eszköz, az egyhúros kapodaszter mekkora perspektívákat rejt magában. E lehetőségek száma idővel minden bizonnyal növekedni fog.

Az a kérdés viszont egyelőre csak nehezen vizsgálható, hogy az egyébként a klasszikus zene periferiáján lévő klasszikus gitár népszerűségét mennyire növelhetik az egyhúros kapodaszter nyújtotta lehetőségek által készített gitárátíratok.

A modern (20-21. századi) klasszikus zene népszerűsége meg sem közelíti azt a szintet, amelyet a korábbi századok klasszikus zenéi betöltöttek (sok esetben már saját korukban). A kortárs klasszikus zene már nem tud akkora tömeget megszólítani, így társadalmi szerepe is csekély. Ennek oka egyszerűen az, hogy a gyakran a tonalitást is mellőző kortárs zenék egyszerűen nehezen felfoghatók, befogadhatók a többség számára.

Csak kevesek hallgatnának meg egy olyan koncertet, ahol modern szerzők művei hangzanak el, legyen szó bármilyen hangszerrel vagy együttesről. Egy gitáros előadóművész pedig talán még kevesebb nézőt képes bevonni, főleg, ha nehezen befogadható művek vannak a repertoárján. Így talán nem meglepő az a feltételezés, hogy egy Ligeti műveiből összeállított koncertet csak kevesek hallgatnának meg.

Vizsgálatom úgy vélem, hogy a klasszikus gitár repertoárjának – amely csak kis mértékben tartalmaz modern szerzők által írt darabokat – modernizációja szükséges, amelyhez igen nagy segítséget nyújtanak az egyhúros kapodaszterek, melyekkel a korábban megvizsgált példák alapján kisebb-nagyobb változásokat eszközölve ugyan, de adoptálható több 20-21. századi zongorára írt mű a gitárra. Továbbá ezen eszközök segítségével a gitár talán integrálható többféle hangszeres formációba, amelyben a mai modern hangosítási technikák is segítenek.

Felhasznált források

Az Egri Farkas Ferenc Zeneiskola honlapja: www.egerzene.hu

SUBA Sándor: A klasszikus gitár iskolája - I. kötet, Center-Print Nyomda, Debrecen, 2012.

KOLTAI Katalin (2020): *Breaking the Matrix. Transcribing Bartók and Ligeti for the Guitar Using a New Capo System*. In: *Soundboard Scholar* 6. szám (online)

PÁNDI Marianne: *Hangversenykalauz IV. – Zongoraművek*. Zeneműkiadó Budapest, 1980. 383.o.

SCHNEIDER, David E.: *Bartók, Hungary, and the Renewal of Tradition*, University of California Press. 85.o.

EREDETISÉGI NYILATKOZAT

Alulírott (név: **Takács Balázs**, Neptun-kód: **SEDRK1**)

a Miskolci Egyetem Bartók Béla Zeneművészeti Intézetének végzős hallgatója ezennel büntetőjogi és fegyelmi felelősségem tudatában nyilatkozom és aláírással igazolom, hogy szakdolgozatom/portfólióm saját, önálló munkám; az abban hivatkozott szakirodalom felhasználása a forráskezelés szabályai szerint történt.

Tudomásul veszem, hogy szakdolgozat esetén plágiumnak számít:

- szószerinti idézet közlése idézőjel és hivatkozás megjelölése nélkül;
- tartalmi idézet hivatkozás megjelölése nélkül;
- más publikált gondolatainak saját gondolatként való feltüntetése.

Alulírott kijelentem, hogy a plágium fogalmát megismertem, és tudomásul veszem, hogy plágium esetén szakdolgozatom visszautasításra kerül.

Kijelentem továbbá, hogy szakdolgozatom/portfólióm nyomtatott és MIDRA rendszerbe feltöltött példányai szövegükben, tartalmukban megegyeznek.

Miskolc, 2024. április 10.

.....
hallgató